

Opis źródła:

Polska Kronika Filmowa (PKF) była cotygodniowym pasmem emitowanym w kinach i w telewizji w latach 1944-1994. Jej zadaniem było dokumentowanie najważniejszych wydarzeń z dziejów Polski Ludowej i jej życia politycznego, społecznego oraz gospodarczego. Jednocześnie była ona ważnym instrumentem propagandowym, szczególnie w okresie stalinowskim (1944-1956). Sporadycznie na jej łamach wyświetlano także materiały pochodzące z kronik zagranicznych, w tym ze świata zachodniego.

Prymas Polski Stefan Wyszyński został uwięziony przez władze komunistyczne 25 września 1953 roku i przebywał w różnych miejscach internowania do 26 października 1956 roku, kiedy to zwolniono go na fali październikowej odwilży. Rezultatem było zawarcie tzw. małego porozumienia pomiędzy przedstawicielami państwa i Kościoła, co miało miejsce w niecałe 8 grudnia. Zaprezentowany materiał wyemitowano zaś jeszcze na początku listopada.

Miejsce przechowywania:

Repozytorium Filmoteki Narodowej

Źródło:

PKF 46/56: Powrót kardynała Wyszyńskiego

<http://www.repozytorium.fn.org.pl/?q=pl/node/10211>

Pytania do źródła:

Pytania dla uczniów szkoły podstawowej i uczniów szkoły średniej (poziom podstawowy)

1. Czy na podstawie zaprezentowanego materiału można stwierdzić, że propaganda Polski Ludowej zawsze miała charakter jednoznacznie antykościelny?
2. Czy twórcy materiału wspomnieli o fakcie internowania prymasa?

Pytania dla uczniów szkoły średniej (poziom rozszerzony): pytania dla poziomu podstawowego, a ponadto

1. Dlaczego zacytowane w materiale słowa Stefana Wyszyńskiego mogły być przydatne z punktu widzenia nowego kierownictwa partii i państwa?
2. Czy można założyć, że w niektórych przypadkach materiały propagandowe miały za zadanie przygotować społeczeństwo na przyszłe wydarzenia?

Wskazówki:

Zaprezentowany film pokazuje, że w określonych przypadkach władze komunistyczne rezygnowały z antykościelnego przekazu i na fali luzowania systemu próbowały wręcz wykorzystać autorytet kardynała do uspokojenia sytuacji w kraju. Świadczy o tym umiejętny dobór słów z jego wystąpienia, gdzie mowa była o „wspólnej pracy dla dobra ojczyzny”. Znamienne jest natomiast, że w materiałach nie mówi się wprost o uwięzieniu Wyszyńskiego, a jedynie o ponownym „objęciu urzędowania”. Fakt, że materiał wyemitowano na miesiąc przed ostatecznym uregulowaniem stosunków pomiędzy państwem i Kościołem katolickim może świadczyć, że jego celem było oswojenie odbiorców z nowymi realiami politycznymi.

Literatura pomocnicza:

Cieśliński M., *Piękniej niż w życiu. Polska Kronika Filmowa 1944–1994*, Warszawa 2006.

Noszczak B., Okoliczności uwolnienia kardynała Stefana Wyszyńskiego z internowania w Komańczy (październik 1956 r.), „Studia Prymasowskie”, t. 1, 2007, s. 79-89.

Zblewski Z., *Leksykon PRL-u*, Kraków 2000.

Zblewski Z., Dudek A., *Utopia nad Wisłą. Historia Peerełu*, Warszawa 2008.

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord: Arkadiusz Siwko.